

هفت روز

ماجرای نجات شاهکارهای هنری
در جنگ جهانی دوم

لیانید والینسکی

ترجمه‌ی رضا رضایی

نشر
فنیجان

تهران
۱۳۹۶

سرشناسه	والینسکی، لئونید ناوموویچ، ۱۹۱۳-۱۹۶۹ م. Volynsky (Rabinovich), Leonid Naumovich
عنوان و نام پدیدآور	هفت روز: ماجرای نجات شاهکارهای هنری در جنگ جهانی دوم/ لیانید والینسکی؛ ترجمه‌ی رضا رضایی. تهران: نشر فنیجان، ۱۳۹۶.
مشخصات نشر	۲۸۰ ص: مصور (بخشی رنگی)؛ ۵/۱۳×۵/۲۰ س.م.
مشخصات ظاهری	علوم انسانی. رمان روسی؛ تاریخ هنر اروپا.
فروست	۵-۸-۹۴۹۱۲-۹۴۹۱۲-۶۰۰-۹۷۸
شابک	فیبا.
وضعیت فهرست‌نویسی	Seven Days.
یادداشت (عنوان اصلی)	چاپ قبلی: عصر جدید، ۱۳۶۳.
یادداشت	ماجرای نجات شاهکارهای هنری در جنگ جهانی دوم. جنگ جهانی دوم، ۱۹۳۹-۱۹۴۵ م. - هنر و جنگ.
عنوان دیگر	World War, 1939-1945 — Art and the War.
موضوع	نقاشی اروپا
موضوع	Painting, Europe
موضوع	رضایی، رضا، ۱۳۳۵- ، مترجم.
شناسه‌ی افزوده	۱۳۹۶ ۳۷/۳ه۷/۲۲۷۰ N
رده‌بندی کنگره	۷۵۹/۹۴۰۷۴۰۳۲۱
رده‌بندی دیویی	۴۸۷۲۳۰۲
شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی	

این کتاب ترجمه‌ای است از

Seven Days (1979)

Written by Leonid Volynsky

Translated into English by Ronald Vroon

Moscow: Progress Publishers

فهرست

تقدیم‌نامه	یازده
پیش‌گفتار مترجم	سیزده
پیش‌سخن	۱

فصل اول

درِ سدن	۱۷
نقاشی‌ها کجاست؟	۱۹
نخستین سرنخ	۲۴
«عملیات M»	۲۸
«باز هم اردوگاه اسیران»	۳۶
نقشه‌ی «خاموش»	۳۹
شب‌هنگام	۴۲

فصل دوم

معدن قدیمی	۴۷
------------	----

۵۳	رامبراند وان راین
۷۴	گورستان سنگی

فصل سوم

۸۷	سیستین مادونا
۸۲	رافائل سانتی

فصل چهارم

۱۱۳	وژنتاین
۱۱۸	دیگو د سیلوا پلاسکس
۱۳۳	زنجر جاندار
۱۴۰	تیسیان

فصل پنجم

۱۴۹	«دروازه‌ی مدوسا»
۱۵۸	دونریت - گلاتینه
۱۶۱	دختر قناد و دیگران

فصل ششم

۱۶۹	نان روزانه‌ی ما
۱۷۵	«P. L.»
۱۸۴	بیمارستان صحرایی
۱۸۶	استاد و شاگرد
۱۹۳	گویایی در عین خاموشی
۱۹۷	گلوکاتوف!

۲۰۳	تصویرها
۲۱۷	تقاشی‌ها و فهرست آن‌ها
۲۳۵	نام‌نامه

پیش‌گفتار مترجم

در شب ۱۳ فوریه‌ی ۱۹۴۵ (تقریباً سه ماه قبل از ورود نیروهای شوروی به برلین و خودکشی هیتلر و تسلیم شدن بی‌قیدوشرط آلمان) بیش از هفتصد هواپیمای بمب‌افکن بریتانیا به شهر درسدن در آلمان حمله کردند. سپس، در ۱۴ فوریه، نیروی هوایی امریکا با بیش از پانصد بمب‌افکن به این شهر حمله کرد. هدف بریتانیا و امریکا انهدام تأسیسات حیاتی آلمان بود تا به جنگ زمینی تمام‌عیار نیازی نباشد. چرچیل (نخست‌وزیر بریتانیا) از این استراتژی حمایت می‌کرد، اما درسدن نه موقعیت نظامی خاصی داشت و نه اهمیت سوق‌الجیشی، بلکه صرفاً شهری بود با بناهای زیبا و گالری‌های معروف، و از همین‌رو، حتی جای امنی به حساب می‌آمد برای پناهندگان و غیرنظامیان.

در بمباران ۱۳ و ۱۴ فوریه‌ی ۱۹۴۵ نه‌تنها عمارت‌ها و آثار معماری تخریب شدند، بلکه صدها هزار نفر مجروح شدند و حدود صد هزار نفر جان باختند. (کورت وانگات (۱۹۲۲-۲۰۰۷)، نویسندهٔ امریکایی، که همان موقع در اسارت آلمانی‌ها بود و در اردوگاه اسیران امریکایی و انگلیسی در شهر درسدن به سر می‌برد، شمار جان‌باختگان را ۱۳۴ هزار نفر ذکر کرده است.)

در ماه مه‌ی ۱۹۴۵، در جریان پیشروی ارتش شوروی به سوی برلین،

گروهی از نظامیان شوروی وارد درسدن شدند که لیانید والینسکی (۱۹۱۳-۱۹۶۹) یکی از آنها بود. (او که در دهه‌ی ۱۹۳۰ مهم‌ترین نقاش شهر کیف به شمار می‌رفت، در ژوئن ۱۹۴۱ داوطلبانه به خط مقدم نبرد علیه آلمان نازی رفته بود اما در همان سال اسیر شده بود. سپس از اردوگاه فرار کرده بود و بار دیگر به خط مقدم برگشته بود.) این نقاش و کارشناس هنری با عده‌ای دیگر به جست‌وجوی تابلوهای گرانبهای گالری درسدن برخاست. افراد گروه پس از پیدا کردن نقشه‌ای که مکان‌های مخفی در آن نشانه‌گذاری شده بود توانستند تعداد بسیار زیادی از آثار مهم نقاشی را، که در نقاط مرطوب و نامناسبی تلبیار شده بودند، بیابند و نجات بدهند. مرمت تابلوها در مسکو و لنینگراد (پترزبورگ کنونی) چند سال طول کشید. پس از بازسازی گالری درسدن، همه‌ی تابلوها به این گالری بازگردانده شدند. به اعتقاد بسیاری، با این عملیات، مسیر تاریخ معاصر نقاشی تغییر کرد، هرچند که لیانید والینسکی بعد از برگشتن به کیف پی برد که نازی‌ها همه‌ی افراد خانواده‌اش، غیر از همسر و یک دخترش، را کشته‌اند.

نویسنده‌ی کتاب ضمن شرح دادن عملیات نجات تابلوها، مدام گریز می‌زند به دوران‌های گذشته و زندگی نقاشان و اوضاع و احوالی که بر خلق آثار هنری حاکم بوده است. مخاطب این کتاب نه تنها ماجرای واقعی نجات تابلوها را می‌خواند، بلکه به گشت‌وگذاری در تاریخ هنر نیز می‌رود.

من کتاب را در سال ۱۳۶۲ ترجمه کردم و چاپ اول آن در ۷۵۰۰ نسخه در سال ۱۳۶۳ و چاپ دوم در ۳۳۰۰ نسخه در سال ۱۳۶۹ منتشر شد (به همت ابراهیم محمدزاده، مدیر انتشارات عصر جدید، که همین‌جا بار دیگر از او تشکر می‌کنم). ترجمه‌ای که اکنون در دست دارید البته نشان‌چندانی از ترجمه‌ی سال ۱۳۶۲ ندارد، زیرا من در جریان بازنویسی به ترجمه‌ی مجدد روی آوردم و نه تنها خطاهای زمان جوانی‌ام را پیراستم بلکه لحن و نثر را نیز تغییر دادم و به سلیقه‌ی امروزم نزدیک کردم.

جا دارد تشکر کنم از دوستان جوانم، روزبه افتخاری و مجید رنجبر، مدیران

پیش‌گفتار مترجم پانزده

نشر فنجان، که با دقت و وسواس کار این کتاب را به انجام رساندند و محصولی درخور در اختیار خوانندگان و هنردوستان قرار دادند. روزبه افتخاری متن ترجمه را نیز با اصل مقابله کرد و بسیاری از اشتباهات را پیراست.

در انتهای کتاب «نام‌نامه» ای آورده‌ام که به ترتیب الفبایی تنظیم شده است و علاقه‌مندان می‌توانند هم ضبط اصلی همه‌ی نام‌ها را در آن مشاهده کنند و هم اطلاعات بیشتری به دست آورند.

_____ تهران، زمستان ۱۳۹۵

تصويرها

ویرانه‌های درسدن

معدنی که تابلوهایی را در آن مخفی کرده بودند

نقاشی‌ها

- ۲۱۸ رامبراند: سران صنف پارچه‌فروش‌ها
- ۲۱۹ رامبراند: ساسکیا در برِ رامبراند
- ۲۲۰ رامبراند: شبگردان
- ۲۲۱ رامبراند: درس تشریح دکتر تولپ
- ۲۲۲ رافائل: ازدواج عذرا
- ۲۲۳ رافائل: سیستین مادونا
- ۲۲۴ رافائل: رؤیای شوالیه‌ی جوان
- ۲۲۵ بلاسکس: ریسندگان
- ۲۲۶ بلاسکس: پیروزی باکخوس
- ۲۲۷ بلاسکس: کوره‌ی وولکان
- ۲۲۸ بلاسکس: لاس میناس
- ۲۲۹ لیوتار: دختر قتاد
- ۲۳۰ ورمِر: نامه
- ۲۳۱ تیسیان: جزیه
- ۲۳۲ تیسیان: لاوینیا (۱)
- ۲۳۳ تیسیان: لاوینیا (۲)
- ۲۳۴ کورجو: شب مقدس

رامبراند: ساسکیا در برامبراند. ح ۱۶۳۵. رنگ روغن.
۱۶۱ × ۱۳۱ سانتی‌متر. گالری درسدن، آلمان.

لیوتار: دختر قناد. ح ۱۷۴۴. پاستل.
۵۲/۵ × ۸۲/۵ سانتی‌متر. گالری درسدن، آلمان.

ورمر: نامه. ح ۱۶۵۷-۱۶۵۹. رنگ روغن.
۸۳ × ۶۴/۵ سانتی متر. گالری درسدن، آلمان.

نام‌نامه

این فهرست الفبایی نام‌هایی است که در متن کتاب آمده‌اند (اعم از اشخاص، مکان‌ها و آثار). ضبط اصلی و شماری صفحات را در برابر نام‌ها می‌بینید.

آئوگوستوس دوم (۱۶۷۰-۱۷۳۳): شاه لهستان ۲، ۰۴، ۰۷، ۰۱۰، ۰۱۱، ۰۱۵، ۰۱۵۷	Augustus II
آئوگوستوس سوم (۱۶۹۶-۱۷۶۳): شاه لهستان ۰۱۱، ۱۲	Augustus III
آب‌بر: اثر پلاسکیس ۱۲۱	<i>The Water-carrier</i>
آپلس (قرن چهارم قبل از میلاد): نقاش یونانی ۱۴۱	Apelles
آتش در بورگو: اثر رافائل ۱۰۷	<i>Fire in the Borgo</i>
آدم: ابوالبشر ۱۰۷	Adam
آراکلوف: سرباز شوروی ۱۹۸، ۱۹۹	Arakelov
آرتزو: شهر در ایتالیا ۹۷	Arezzo
آرتمیس: الهه‌ی اساطیری ۷۸	Artemis
آرخانگلسک: شهر در روسیه ۱۷۵	Archangel
آرخوف: سروان شوروی ۱۱۰، ۱۱۲-۱۱۷	Orekhov
آرگوس: سرزمین اساطیری ۷۴	Argos
آرنبرگ، فیلیپ شارل (۱۶۱۶-۱۶۴۰): کنت ۱۹۱	Philip Charles Arenberg